

AMB ELS NOSTRES ULLS

1

DURADA

240 MINUTS

EDAT

ESO I BATXILLERAT

DESCRIPCIÓ

L'objectiu d'aquesta unitat didàctica és potenciar el posicionament crític sobre la realitat de Palestina a través de l'anàlisi i la reflexió activa sobre un material gràfic que hem preparat des de la Xarxa d'Enllaç amb Palestina. A partir d'aquest material audiovisual els i les alumnes coneixeran alguns dels aspectes més importants de la realitat dels ciutadans palestins, i a partir d'aquests coneixements expressaran el seu posicionament moral i intel·lectual sobre aquest tema. La unitat s'estructura en tres activitats. La primera activitat pretén fer emergir les idees prèvies que puguin tenir sobre Palestina per discutir-les i contraposar-les. La segona és una activitat de descoberta i aproximació, que consisteix en una presa de contacte amb la situació que es viu a Palestina mitjançant material audiovisual. Aquesta descoberta molt probablement els farà trencar amb alguns prejudicis i els obrirà una nova mirada sobre Palestina. A partir d'una fitxa on s'hauran de respondre una sèrie de qüestions analitzaran aquest material i la situació que mostra sobre Palestina. La tercera activitat, més reflexiva i conclusiva, consisteix a crear un decàleg on es mostrin, de forma argumentada, els aspectes més rellevants i que consideren que són motiu de denúncia d'allò que han vist sobre la realitat de Palestina. A més, també us proposem una activitat d'ampliació. A partir del documental Palestina. La veritat assetjada i del material gràfic de l'exposició Palestina amb els nostres ulls es plantegen una sèrie d'activitats que tenen com a eix vertebrador l'exploració de la creativitat centrada en l'expressió corporal i en la dansa.

ÀREES

- Ciències socials
- Educació per a la ciutadania
- Educació visual i plàstica
- Educació física

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- Social i ciutadana
- Comunicativa i lingüística
- Artística i cultural

OBJECTIUS

- Saber contextualitzar Palestina al mapa, tant a nivell geogràfic com social.
- Conèixer la realitat de la vida quotidiana dels palestins.
- Distingir i rebutjar les situacions de desigualtat i d'injustícia social que es donen a Palestina de manera sistemàtica.
- Potenciar la presa de consciència crítica a través de la creativitat.
- Valorar l'expressió corporal i la dansa com a eines de comunicació i de denúncia de problemàtiques socials.
- Potenciar la cohesió grupal i la interacció respectuosa entre els diferents membres del grup.

CONTINGUTS

- Què és Palestina i on es troba.
- Condicions de vida dels palestins en l'actualitat.
- La violació dels drets humans a Palestina.
- Anàlisi i valoració de les situacions de desigualtat que es produeixen a Palestina.
- Preparació d'una exposició oral on es defensi amb arguments un posicionament sobre Palestina.
- Exploració de l'expressió corporal com a eina de comunicació i de denúncia de la injustícia social, a través d'exercicis d'improvisació.
- Creació conjunta d'una dramatització coreogràfica que mostri de manera simbòlica les problemàtiques que l'alumnat ha detectat sobre Palestina.

CRITERIS D'AVUACIÓ

L'Unitat s'haurà assolit amb èxit si aconseguim que l'alumnat:

- Obtingui més coneixements sobre Palestina i la seva realitat actual dels que tenia a priori
- Sigui capaç de posicionar-se ètica i moralment sobre situacions d'injustícia social i sigui capaç de denunciar-les.
- Sàpiga defensar en públic i amb arguments sòlids el seu posicionament crític.
- Es desinhibeixi i trenqui els prejudicis sobre la dansa i la dramatització i valori aquesta com el llenguatge valuós de comunicació i de denúncia.

AMB ELS NOSTRES ULLS

ACTIVITAT 1.

OBRIM LA MIRADA

DURADA 120 MINUTS

DESCRIPCIÓ

L'activitat comença amb una breu presentació del tema a tractar per posar els alumnes en situació. Un cop fet això es reparteix la fitxa de l'activitat. Aquesta fitxa consta de tres preguntes que farem abans de veure el documental per tal d'esbrinar quines són les idees prèvies de l'alumnat. Es llencen aquestes preguntes abans de veure el documental i se'n debaten les respostes.

MATERIAL

- Fitxa Annex 1.
- DVD del documental **Palestina. La veritat assetjada**.
- Material gràfic de l'exposició **Palestina amb els nostres ulls**.

ANNEXOS

- Annex 1. Fitxa de l'activitat 1.

OBSERVACIONS

El material audiovisual per a aquesta activitat és força extens però molt interessant. En una sola sessió és possible que no hi hagi temps de veure'l tot. Si es dóna aquesta situació, es pot acabar de veure abans de començar l'activitat següent, ja que les dues són complementàries i estan estretament relacionades.

ACTIVITAT 2.

ANALITZEM LA VERITAT ASSETJADA

DURADA

60 MINUTS

DESCRIPCIÓ

Aquesta activitat és una prolongació de l'anterior. Un cop indagades les idees prèvies i un cop vist el material audiovisual es treballaran una sèrie d'aspectes relacionats amb la situació que es mostra sobre Palestina, tant al documental com a l'exposició. Proposem fer grups de quatre perquè puguin ajudar-se a completar la fitxa. Un cop finalitzada la fitxa es farà una posada en comú de les respostes. El professor actuarà com a moderador, tornarà a formular les preguntes, deixarà que l'alumnat respongui i posarà ordre a les intervencions. Es debatran les diferents respostes que vagin sorgint i s'escoltaran i valoraran totes. Com a conclusió, es demanarà que escullin quina de les coses que han après sobre Palestina els ha sobtat més i creuen que és imprescindible denunciar.

MATERIAL

- DVD del documental **Palestina. La veritat assetjada**.
- Material gràfic de l'exposició **Palestina amb els nostres ulls**.

ANNEXOS

- Annex 2. Fitxa de l'activitat 2.

ACTIVITAT 3.

LA DENÚNCIA DE LA INJUSTÍCIA

DURADA

60 MINUTS

DESCRIPCIÓ

En aquesta activitat proposarem la situació següent: amb els mateixos grups de treball, cada grup representarà un partit polític i haurà de preparar una roda de premsa sobre la situació de Palestina. A partir de l'anàlisi i valoració de la realitat de Palestina que s'haurà fet al llarg de les dues activitats anteriors, demanarem que en grups de quatre elaborin un decàleg amb aquells aspectes de la realitat que es viu a Palestina que segons ells han de ser denunciats i comunicats. Després hauran de fer propostes d'actuació i argumentar-les. Cada grup haurà de debatre internament per posar-se d'acord sobre quins són els aspectes que, com a grup parlamentari, volen denunciar i quines són les propostes que defensaran. Quan cada grup hagi fet el seu decàleg haurà de fer-ne una presentació a la resta de la classe, haurà de defensar els seus posicionaments amb arguments sòlids i raonats i haurà de preparar-se per a un torn de preguntes. La contraposició dels diversos posicionaments afavorirà la generació de diàleg, ajudarà a enriquir el discurs i farà créixer la capacitat crítica dels i les alumnes.

MATERIAL

- Fitxa de l'activitat 3.

ANNEXOS

- Annex 3. Fitxa de l'activitat 3.

ACTIVITAT 4.

LA CREACIÓ ESCÈNICA: PARLEM SENSE PARAULES

DURADA

240 MINUTS

DESCRIPCIÓ

El punt de partida serà el decàleg que cada grup hagi elaborat a l'activitat anterior. Debatrem amb el grup quins són, entre tots els que han sortit a les exposicions orals, els temes o les situacions que més els han impactat i que creuen que és imprescindible denunciar. Per fer aquesta activitat reconvertirem l'aula en un espai on poder-nos moure, enretirant les taules. I si és possible traslladarem l'activitat a un espai més gran. Ens assegurem en cercle i entre tots escollirem un tema. Aquest tema serà el leit motiv d'aquesta activitat. A partir d'aquí farem una exploració de les diferents formes d'expressió corporal i de comunicació no verbal per construir una petita dramatització en forma de coreografia que mostri de manera simbòlica el tema o la situació que hauran escollit denunciar. Dedicarem dues sessions a fer exercicis d'improvisació i escalfament per potenciar la desinhibició i treure's de sobre els prejudicis sobre l'expressió corporal. A la tercera sessió crearem la dramaturgia de la dramatització que escenificarem. La quarta sessió servirà per dur a terme el muntatge de la dramatització. A partir d'aquí, l'activitat es pot desenvolupar tant com el plantejament de centre ho desitgi. Seria bo dedicar-hi temps suficient per aconseguir un resultat ben treballat, amb els assajos convenients. Per acabar, farem una sessió en obert per a la resta d'estudiants del centre per mostrar-los la feina feta, amb la idea de fer un petit col·loqui amb els i les alumnes que hauran vist la peça.

MATERIAL

- **Espai de treball ampli. Es pot fer servir l'aula enretirant les taules i cadires, però és recomanable poder-ho fer en un espai més adequat, com ara el gimnàs, la sala d'actes, el pati o qualsevol altre espai més ampli que l'aula.**
- **Roba i calçat còmodes.**
- **Petit equip de música o reproductor de CD/MP3.**

ANNEXOS

- **Annex 4. Fitxa de l'activitat 4.**

OBSERVACIONS

És important coordinar aquesta activitat amb el departament d'educació física, ja que amb aquesta activitat es pot treballar l'educació física des d'un punt de vista diferent, com a experiència creativa de creació col·lectiva. És una activitat amb un gran potencial didàctic, ja que converteix l'alumnat en autèntic protagonista de l'aprenentatge. L'activitat està pensada en tres sessions, però en realitat seria convenient que es treballés com un projecte transversal al llarg d'un trimestre, o fins i tot d'un curs, ja que els processos de creació requereixen temps per a la investigació i la reflexió si volem obtenir resultats que generin aprenentatge significatiu.

AMB ELS NOSTRES ULLS

1

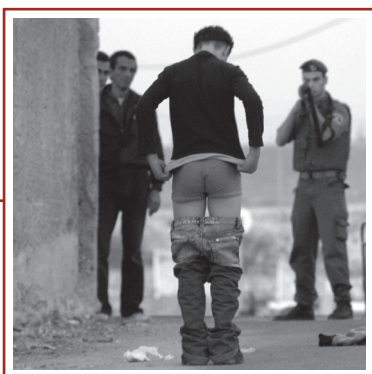
ACTIVITAT 1.

OBRIM LA MIRADA

Respon les qüestions següents a partir dels teus coneixements.

No busquis informació externa, respon allò que sàpigués sense por d'equivocar-te.

1. Has sentit mai la paraula PALESTINA? On l'has sentit? Què diries que és PALESTINA?
2. En què penses quan sents la paraula OCUPACIÓ? Pots posar un exemple que il·lustri aquesta paraula?
3. Observa aquesta imatge. Pots descriure què està passant? Et sembla una situació justa? Per què?

4. Imagina que vius en aquest lloc i que presencies aquesta escena un dia qualsevol de camí cap a casa. Com actaries? Per què?

ACTIVITAT 2.

ANALITZEM LA VERITAT ASSETJADA

A partir del que heu observat a l'exposició Palestina amb els nostres ulls i del documental Palestina, la veritat assetjada responeu les qüestions següents segons el vostre criteri. Discussiu les vostres respostes amb les de la resta del grup.

PALESTINA AMB ELS NOSTRES ULLS

1. Com definiríeu Palestina? Quins territoris en formen part? Qui viu en aquests territoris?
2. Com definiríeu Israel? Quins territoris en formen part? Qui viu en aquests territoris?
3. A Palestina hi viuen persones que pertanyen a dues cultures i realitats socials diferents: els israelians i els palestins. Explica breument qui són els israelians i qui són els palestins.
4. L'exposició i el documental mostren una sèrie de temes que incideixen en la vida diària a Palestina. Posa alguns exemples sobre com afecten aquests temes a la vida diària dels ciutadans que viuen a Palestina. Afecten a tots els ciutadans per igual? Per què?
5. Què és un checkpoint? Creieu que la seva existència és necessària? Per què?
6. A l'exposició es defineix Palestina com una presó. Creieu que aquesta afirmació és certa? Si creieu que sí, expliqueu per què. Si creieu que no, doneu arguments per rebatre aquesta afirmació.

PALESTINA: LA VERITAT ASSETJADA

1. Com es va fundar l'Estat d'Israel?
2. Què és un refugiat? Hi ha refugiats a Palestina? Qui són? On viuen?
3. Al documental es parla de neteja ètnica per referir-se a l'ocupació de l'Estat d'Israel de territoris palestins. Podríeu explicar què és una neteja ètnica? Esteu d'acord amb aquesta afirmació? Argumenteu la vostra resposta.
4. Quins mètodes han fet servir les autoritats israelianes per establir-se a Palestina? Us semblen mètodes respectuosos amb la població palestina? Per què?
5. Quins arguments creieu que fa servir l'Estat d'Israel per justificar la seva actuació a Palestina? Anomeneu els que considereu més importants. Què en penseu d'aquests arguments? Hi esteu d'acord? Per què?
6. Palestina té una universitat. Com creieu que valoren els ciutadans palestins la possibilitat d'accedir a estudis superiors? I vosaltres, quina importància creieu que té l'accés als estudis en una societat com la palestina? Per què creieu que Israel persegueix de manera sistemàtica els universitaris palestins?
7. Quines creieu que són les principals llibertats que l'Estat d'Israel està retallant? A qui afecta aquesta retallada de llibertats? Poseu-ne algun exemple. Creieu que això viola drets fonamentals? Per què?
8. L'Estat d'Israel està construint un mur. Quin objectiu o objectius hi ha rere la construcció d'aquest mur? Quines conseqüències té la construcció del mur a Palestina? Què penseu de la construcció del mur?
9. Com estan actuant els membres de la comunitat internacional (els Estats Units i la Unió Europea) respecte de Palestina? Creieu que aquesta actuació és correcta? Què faríeu vosaltres?
10. Com veuen els testimonis del documental el futur de la situació a Palestina? De tots els testimonis que heu escoltat quin és el que us ha cridat més l'atenció? Per què? I vosaltres, com veieu el futur de Palestina?

ACTIVITAT 3.

LA DENÚNCIA DE LA INJUSTÍCIA

Imagineu la situació següent: sou un partit polític amb representació parlamentària, que ha de preparar una compareixença al Parlament per debatre quin ha de ser el posicionament del govern sobre la situació de Palestina.

- Feu un decàleg, és a dir, una llista dels punts més importants que penseu que s'han de tractar i denunciar sobre Palestina durant la vostra intervenció. Aquesta llista us ha de servir per construir el vostre discurs.
- A partir del decàleg, prepareu la vostra intervenció. Per fer-ho us heu de posar d'acord en quins són els punts sobre els quals voleu estructurar el vostre discurs i establir un ordre de prioritats. Heu d'escollir qui serà el portaveu, o en el cas que ho preferiu podeu repartir-vos els blocs de la vostra intervenció per tal que tots els membres del grup pugueu parlar.
- Tingueu en compte les següents indicacions:

Cal que establiu un ordre de prioritats en els punts que voleu tractar i posar especial èmfasi en aquells que creieu que són més importants. Expliqueu primer allò que voleu denunciar i després quines són les vostres propostes per canviar la situació.

Heu d'argumentar la vostra posició, tant si penseu que cal intervenir en la situació per millorar-la com si penseu que en un conflicte extern és millor no intervenir per no complicar més la situació.

És molt important que escolteu les opinions de tots els membres del grup. El debat que es generi al voltant de les diferents postures ajudarà a enriquir el vostre discurs.

ACTIVITAT 4.

LA CREACIÓ ESCÈNICA: PARLEM SENSE PARAULES

SESSIÓ 1

1. ESCULLIM EL LEIT MOTIV.

De tots els punts que han anat sorgint en les intervencions dels vostres companys i de tot allò que heu descobert sobre Palestina, què us ha impactat més, què denunciaríeu i què convé transmetre a tothom? Cal que ens posem d'acord. El tema que escollim serà el leit motiv de la nostra creació escènica.

2. EXPLOREM LA COMUNIACIÓ NO VERBAL. PARLEM SENSE PARAULES.

Exercicis d'escalfament

- **Relaxació i confiança.** Tots els participants es col·loquen fent un cercle. Un d'ells es posa al centre amb els ulls embenats, els peus junts i el cos relaxat. El que està al mig s'ha de relaxar i deixar-se caure. La resta de companys l'agafaran perquè no caigui a terra. Es tracta que el que és al mig es deixi anar i confii en els seus companys. Tothom ha de passar pel centre del cercle i fer l'exercici.
- **Busquem el ritme.** Els i les alumnes s'asseuen formant un cercle amb un objecte a la mà. És convenient que tothom tingui el mateix objecte, com per exemple un bolígraf. S'estableix una seqüència rítmica determinada, per exemple TA TA TATATA TA/TA TA TATATA TA. Es pot agafar aquesta seqüència simple i es pot anar complicant. Es marca el tempo fent cops amb els bolígrafs a terra. En el TA marcat es passa l'objecte a la persona que tenim al costat procurant no alterar el ritme.
- **Tibats pel fil.** Els i les alumnes caminen tranquil·lament per l'espai. Comencem l'exercici respirant profundament i relaxant la musculatura de tronc superior. A poc a poc el professor va explicant la situació: sou un titella que penja d'un sol fil. El vostre manipulador és capriciós i va canviant el punt de fixació del fil a diferents parts del cos. Imagineu que mentre aneu caminant el vostre manipulador estira el fil.

SESSIÓ 2

Exercicis d'improvisació

• **Salutació.** Tots els participants comencen a caminar sense cap direcció concreta. Es van mirant entre ells. Quan el conductor ho indiqui qui s'han d'aturar allà on siguin, han de buscar el company que tenen més a prop i l'han de saludar SENSE PARLAR, només amb gestos

i mirades, seguin els patrons que professor anirà marcant:

- **Saludes un amic que fa molt de temps que no veus.**
- **Saludes algú que coneixes però en qui no confies gaire.**
- **Saludes la teva exparella.**
- **Saludes algú a qui odies.**
- **Saludes algú que et guarda un gran secret.**
- **Saludes algú amb qui has tingut una aventura d'una nit.**
- **Saludes algú que t'ha estafat.**

• **Seqüències.** Es proposen 4 accions simples i es busquen 4 maneres diferents d'executar aquestes accions:

- **Tocar-se el cabell :** A. Escabellar-se, B. Tirar-se els cabells enrere, C. Tocar-se els cabells del clatell, D. Remenar-se les puntes;
- **Posicions corporals:** 1. Asseure's a terra, 2. Agenollar-se, 3. Estirar-se a terra, 4. Posar-se de puntetes;
- **Vestir-se:** E. Amb molta pressa, F. Amb molta mandra, G. Amb moltes ganes, H. Amb molta tristesa;
- **Parlar per telèfon:** 5. Amb un amic amb qui fa molt que no parles, 6. Amb el teu pare, 7. Amb la persona de qui estàs enamorat en secret, 8. Amb el teu millor amic/amiga;

L'exercici comença en el moment en què tots els alumnes comencen a caminar relaxadament, deambulant per l'espai. Es comença fent un breu exercici de concentració en la respiració. S'inspira en dos temps i s'expira en dos temps seguint el ritme de les passes. Un cop passats uns minuts es comencen a donar les indicacions per executar les accions. Aquestes accions s'han d'executar només amb la gestualitat i l'expressió corporal, no es pot parlar. Primer s'executaran accions simples i un cop dominades començarem a combinar-les entre elles. Per exemple A/3 (Escabellar-se i agenollar-se), 3/7 (Estirar-se a terra i parlar per telèfon amb la persona de qui estàs enamorat en secret), 6/H/B (Parlar per telèfon amb el teu pare, mentre et vesteixes amb molta tristesa i et tires enrere els cabells).

• **Seguir el camí.** Els i les alumnes es disposen formant un quadrat ben ample. L'exercici consisteix a moure's per un itinerari marcat prèviament que cadascú es traçarà de manera individual. Abans de començar es donen uns minuts perquè cadascú traci el seu recorregut. El recorregut només es modificarà per evitar el xoc amb un company. És important remarcar que es sentin lliures per expressar tot el que sentin, però que han de respectar l'espai del altres companys. El professor dóna el tret de sortida.

Primer es faran unes repeticions perquè tothom mecanitzi i asseguri el seu recorregut. A partir de la tercera o quarta repetició els i les alumnes hauran de traslladar l'atenció a les persones amb les quals es creuin al llarg de la seqüència. L'atenció en l'altre comença amb una mirada, i a partir d'aquí es poden anar incloent variants, com per exemple saludar-se, abraçar-se, aturar-se en sec i continuar, etc.

SESSIÓ 3

La creació escènica

A partir de tot el que hem après farem una petita peça de creació escènica amb l'objectiu de mostrar el posicionament crític dels alumnes sobre el tema de Palestina. Serà una peça curta, de 10 o 15 minuts de durada com a molt, on tot s'haurà d'expressar a través del moviment i l'expressió corporal.

El primer que cal fer quan ens disposem a fer una creació escènica és escriure sobre paper allò que volem explicar. En aquest cas partirem del leit motiv que haurem escollit, sobre el tema que ha ocupat aquesta seqüència, que és la situació actual a Palestina. A partir d'aquest leit motiv busquem una situació concreta que serà el nostre punt de partida. Això ens permetrà construir la dramàtúrgia de la nostra creació escènica. La dramàtúrgia consta de dues parts:

- **Descriure la història:** A partir d'aquest punt de partida redactarem entre tots una petita història (una pàgina o dues a tot estirar). Què ha contenir la història?
 - **Un context.** Per exemple: Camp de refugiats de Balata. És de dia. Se sent soroll de trets...
 - **Uns personatges, o un grup de personatges.** Per exemple: Una família palestina, un grup d'estudiants, uns treballadors del camp...
 - **Unes accions.** Per exemple: Van a comprar al mercat, fan cua a un checkpoint...
- **Escollir la música.** Un cop tinguem el leit motiv, és a dir, el tema de què volem parlar, i haguem descrit la nostra història triarem una música que ens permeti acompanyar la nostra creació escènica. En una creació on tot es fa a través de l'expressió corporal i el gest, la música té un paper molt important. Podríem dir que és un personatge més. Per tant, haurem d'escollir una música que s'adeqüi a la nostra història.
- **Fer el guió.** Un cop hem descrit la història, hem de fer un guió. El guió és el text on definirem tots els detalls necessaris per escenificar la història que haurem escrit. Heu de tenir en compte que la nostra escenificació serà tan sols a través del moviment, la música i l'expressió corporal. És molt important tenir en compte la música a l'hora de crear els moviments i les expressions. Haurem d'explicar la història sense paraules, només amb gestos i moviment. En el guió haurem d'especificar tots els moviments; per exemple: El grup de personatges A es mou formant un cercle i surt d'escena corrent.

SESSIÓ 4

- **Muntatge i assajos.** El muntatge és el trasllat del guió a l'escena. La idea és que sigui el professor qui dirigeixi el muntatge, però també seria interessant traslladar aquesta tasca a un o una dels/les alumnes, si és que hi ha algú que hi tingui interès. El muntatge requereix moltes vegades fer modificacions en el guió, ja que de vegades pensem que sobre el paper una idea és molt interessant però quan la posem en escena no funciona tan bé com pensàvem. Per realitzar el muntatge cal que tot el grup estigui concentrat i que el grau d'implicació sigui el mateix per part de tothom. Un cop tinguem el muntatge fet, l'hauré d'assajar unes quantes vegades per assegurar-lo bé i poder-lo realitzar amb garanties d'èxit. Un muntatge és com una maquinària pesada on totes les peces han d'estar ben encaixades, i els assajos serveixen per engrair bé aquesta maquinària perquè tot rutlli sense entrebancs.

- **Mostra en públic.** Un cop tinguem el muntatge acabat i suficientment assajat, arriba el moment de mostrar-lo al públic. Farem un passi en obert a tots els i les alumnes del mateix curs, ja que tots hauran treballat aquesta unitat didàctica i estaran familiaritzats amb el tema. La mostra es pot fer a la sala d'actes del centre, al pati, a una aula més gran, etc. La idea és que cada grup mostri la seva creació als altres grups i que entre tots es faci una valoració dels treballs realitzats a través d'un col·loqui entre els alumnes espectadors i els alumnes actors-creadors.

